

науки України, Київ, ун.-т. ім. Б. Грінченка. К.: Київ. ун.-т. ім. Б. Грінченка, 2016. С.15–19.

5. Довженко Г. В. Український дитячий фольклор: віршовані жанри / Г. В. Довженко. К.: Наук. думка, 1981. 171 с.

6. Савельєва Н. П. Виховання культури мови у дітей дошкільного віку / Н. П. Савельєва – К.: Знання, 1966. 23 с.

УДК 377.1

Когут О.І.

кандидат філологічних наук, доцент,
заступник директора з науково-педагогічної, навчальної роботи та
інформаційно-комунікаційних технологій ТОКІППО

oi.kogut@ippo.edu.te.ua

НОВІТНІ ПІДХОДИ У ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Постановка проблеми. В умовах якісних змін в сфері науки, техніки і технологій виникла необхідність неперервного підвищення професійного рівня, здобуття нових знань, вмінь і навичок, формування та розвиток компетентностей педагогічних працівників. Основним завданням підвищення професіоналізму є приведення їх фахового рівня у відповідність з вимогами суспільства й економіки нашої держави. На думку І. Зязюна, «складниками професіоналізму у будь-якій професії є компетентність та озброєння системою вмінь» [1]. А. Деркач визначає професійну компетентність як головний когнітивний компонент підсистеми професіоналізму діяльності, сферу професійного ведення, систему знань, яка постійно поширюється і дозволяє здійснювати професійну діяльність з високою продуктивністю [2]. В освіті назріла потреба застосування нових підходів до підвищення кваліфікації педагогічних працівників, основними передумовами яких стали інноваційні підходи, визначення нових напрямів, пошук новітніх практик задля функціонування та розвитку системи, інтеграції України до ЄС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку неперервної педагогічної освіти висвітлено у філософських працях В. Андрущенко, І. Зязюна, В. Кременя, В. Лугового; теоретичні основи розвитку системи післядипломної освіти педагогічних кадрів, окремі аспекти технології навчання фахівців у післядипломний період – В. Бондаря, Л. Даниленко, Г. Єльнікової, А. Кузьмінського, В. Маслова, В. Олійника, Н. Протасової, О. Тонконової та інших. Проблема розвитку професійної компетентності отримала відображення у працях У. Архіпової, В. Козакова, Я. Коломінського, М. Скаткіна, Р. Скульського; дослідженнями поняття «професійна компетентність педагога» займалися Т. Г. Браже, В. Н. Введенський, Т. Х. Гильмеєва, А. К. Марков, В. А. Сластьонін, Г. В. Мухамедзянова, А. Н. Новіков.

Формулювання мети. Метою є огляд та розкриття сутності новітніх підходів у професійному розвитку педагогічних працівників.

Виклад основного матеріалу дослідження.

На сьогодні в суспільстві виробилося розуміння щодо подвійної ролі вчителів у освітніх реформах – вони стали суб'єктом і об'єктом реформаций. Успіх змін багато в чому залежить від професійного розвитку педагогів. Тому пошук нових стратегій і підходів професійного становлення й розвитку особистості педагога стає таким актуальним.

Поняття «професійний розвиток» по-різному трактується зарубіжними та вітчизняними науковцями. Будемо виходити з розуміння, що професійний розвиток – це «неперервний процес поглиблення знань, удосконалення умінь і навичок, формування цінностей та ставлення, що розпочинається на етапі початкової підготовки вчителя й триває впродовж усієї фахової діяльності педагога, метою якого є удосконалення процесу навчання та викладання, покращення діяльності школи і професійної спільноти загалом» [3]. В основу навчання і розвитку дорослих лягають особистісно орієнтований, андрагогічний, акмеологічний та компетентнісний підходи. Професійний розвиток учителів реалізується у системі неперервної педагогічної освіти, характеризується наявністю мети, структури та функцій, має визначений зміст, моделі, методи та форми.

Проведений аналіз відповідної наукової літератури засвідчив, що науковцями виділяється різна кількість рівнів професійного розвитку. На основі класифікацій, запропонованих В. Безпалько, Н. Клокар, М. Сідун, Т. Сорочан [4], визначено чотири рівні професійного розвитку вчителів, а саме: репродуктивний, репродуктивно-коригувальний, конструкторський, творчий (авторської методичної системи). Професійний розвиток передбачає набуття формального та інформального досвіду, аналізуючи який ураховують зміст професійного розвитку, його операційний компонент і контекст, у якому він реалізується.

Розробка теоретичних концептів професійного розвитку педагогів, впровадження сучасних наукових підходів потребує перегляду організації професійного розвитку у системі післядипломної педагогічної освіти, організації супроводу щодо розв'язання проблем регіональної освіти. «Забезпечити науковий підхід до проектування професійного розвитку педагогічних кадрів можливо на основі моделі, яка враховує сучасні вимоги до підготовки спеціаліста, актуальний рівень професійної компетентності педагогічного працівника, особливості професійної діяльності на конкретному робочому місці, потреби навчального закладу, а також необхідність задоволення освітніх потреб педагогічного працівника в післядипломній педагогічній освіті та свободи вибору ним форм, змісту і засобів навчання»[5].

Нова парадигма професійного розвитку повинна призвести до зміни форм і методів професійного зростання, урізноманітнення системи підвищення кваліфікації та збільшення значущості процесів самоосвіти.

Підвищення кваліфікації повинно трансформуватися за змістом, формами і методами організації навчання. Особливого значення набуває формування гнучких компетентностей – таких як креативність, вміння швидко приймати рішення, ефективно працювати у групі, бути здатними до емпатії та здійснювати успішну комунікацію.

Протягом значного часу післядипломна освіта мала всі характеристики формального типу освіти, і лише після прийняття Закону України «Про освіту» додатково розпочали визнаватися сертифікаційні програми, тренінги, семінари, семінари-практикуми, семінари-наради, семінари-тренінги, вебінари, майстер-класи тощо. У межах неформальної освіти відсутні жорсткі рамки щодо місця, часу, періоду і методів навчання, тому кожний бажаючий може вільно включатися до навчання. Нарешті, інформальна освіта фактично є віддзеркаленням самоосвіти людини протягом всього її життя. Тому при характеристиці інформальної освіти особливе значення має ступінь сформованості в індивіда самоосвітніх компетентностей. Поза самоосвітою та саморозвитком ідея компетентнісного, особистісного та професійного зростання педагога є нездійсненою.

Висновки. В контексті Нової української школи, реалізації реформ важливо не загубити напрацьований досвід щодо форм, шляхів, методів професійного розвитку педагогів. Система післядипломної педагогічної освіти, підвищення кваліфікації вчителів як її складова, безумовно повинні зазнати суттєвих змін. Однак у процесах усіх трансформацій важливо опиратися на наукові підходи, забезпечити системний характер функціонування, не перетворити зміни на «данину моди».

Література

1. Зязюн І. А. Філософія поступу і прогнозу освітньої системи / І. А. Зязюн // Педагогічна майстерність : проблеми, пошуки, перспективи [монографія]. – К.; Глухів : РВВ ГДПУ, 2005. – С. 10-18.
2. Деркач А. А. Акмеологические основы развития профессионала / А. А. Деркач. – М. : Издательство Московського психолого-соціального інститута ; Воронеж : НПО «МОДЭК», 2004. – 752 с.
3. Яремко Г.В. Теоретичні засади професійного розвитку педагогів// «Молодий вчений» №12(39), грудень, 2016р. С.554-558.
4. Волченко О. М. Формування комунікативної компетенції майбутніх учителів іноземних мов у вищих педагогічних навчальних закладах: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Ольга Михайлівна Волченко. – К., 2006. –261 с.
5. Варламова Ю.В. Професійний розвиток педагога: навчання упродовж життя//«Післядипломна освіта Дніпропетровщини: історія та виклики сьогодення»: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (17 грудня 2019 року, м. Дніпро) / за ред. Сиченка В.В., Романенко К.М. Дніпро: КВНЗ «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», 2019. 334 с.

УДК 378.14

Колодійчук Л. С.

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри електротехнологій та експлуатації енергообладнання
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
kollub@ukr.net